

2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014 р. № 80-VIII. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T125515.html.

3. Кондрюк С. Аналіз проекту Закону України "Про Державний бюджет України на 2015 рік". / С. Кондрюк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fro.zt.ua/analiz-proektu-zakonu-ukrainy-proderzhbjudzhet/>

4. Луніна І.О. Ризики державних фінансів України та шляхи їх мінімізації / І.О. Луніна // Фінанси України, 2012, №2 (195). – С. 4-15.

5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

Химич Ірина

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОЦІНКА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В МАКРОЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРІ

Фондовий ринок (ринок цінних паперів) – частина ринку капіталів, де здійснюються емісія, купівля та продаж цінних паперів. Основними функціями фондового ринку виступають: 1) залучення капіталу та забезпечення його ефективного використання; 2) забезпечення переливу капіталу між галузями та сферами економіки; 3) розподіл і перерозподіл капіталу корпорацій (АТ), контроль за їхньою діяльністю; 4) забезпечення оперативної інформації про рух індивідуальних капіталів [3].

Ринок цінних паперів в Україні розпочав своє становлення в 1991 році з прийняттям Закону України «Про цінні папери і фондову біржу» (актуалізовано Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» (від 23.02.2006 р. № 3480-IV)). Тоді Україна на законодавчому рівні отримала інструменти та професійних учасників ринку цінних паперів, які брали активну участь у створенні вітчизняного фінансового сектору економіки [1; 3].

Протягом 2013 року, більшість показників фондового ринку характеризуються позитивною динамікою. В 2013 році обсяг торгів на ринку цінних паперів становив 1676,97 млрд. грн. (рис. 1) [4], тоді як у 2012 році цей показник дорівнював 2530,87 млрд. грн. [4].

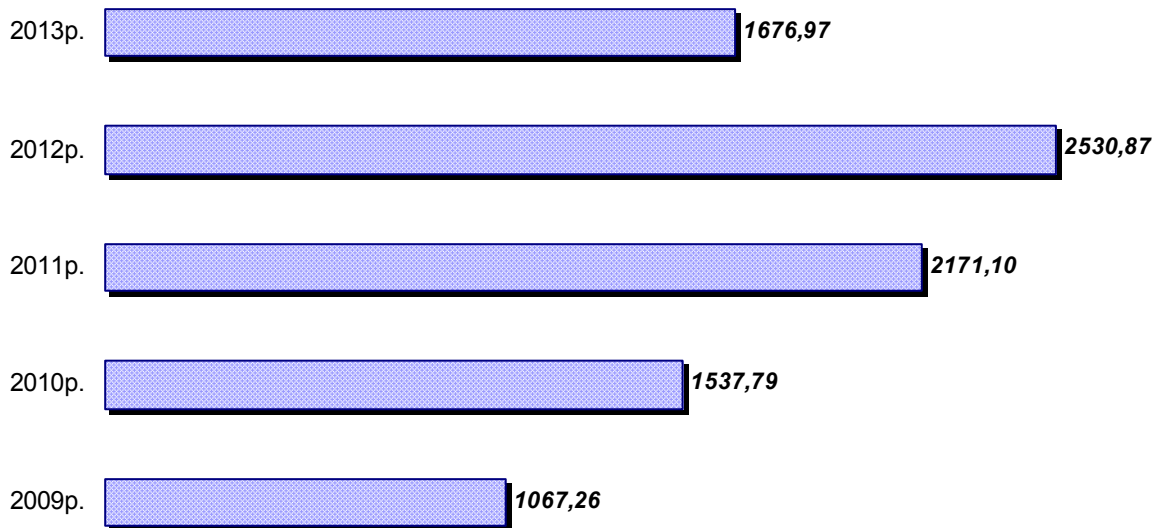

Рис. 1. Оцінка динаміки обсягу торгів на ринку цінних паперів в Україні протягом 2009-2013 років, млрд. грн.

Зниження обсягу торгів у 2013 році відбулося за рахунок зменшення операцій з цінними паперами на позабіржовому ринку до 1213,54 млрд. грн. внаслідок запровадження з 1 січня 2013 року особливого податку на операції з відчуження цінних паперів та операцій з деривативами [4].

Водночас темпи зростання фондового ринку в 2013 році були випереджаючими порівняно з ВВП [2], зокрема, обсяг торгів на ринку цінних паперів перевищив цей показник на 222 млрд. грн. (рис. 2) [4]. В першу чергу, це свідчить про стрімкий розвиток фондового ринку та розвиток економіки держави в цілому [4].

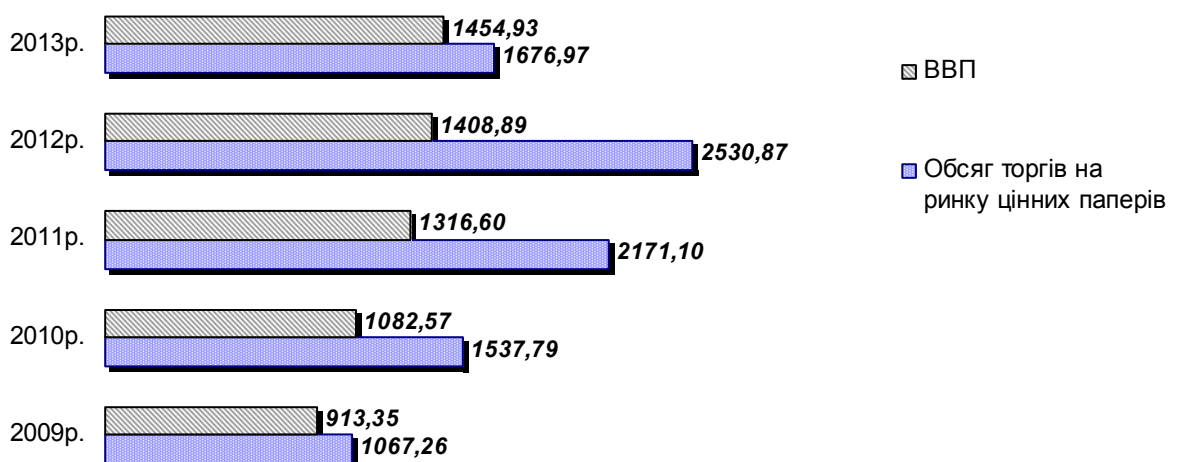

Рис. 2. Порівняльна оцінка динаміки обсягів торгів на ринку цінних паперів та ВВП в Україні протягом 2009-2013 років, млрд. грн.

Ключовим показником розвитку фондового ринку та фінансової системи країни є частка капіталізації лістингових компаній у ВВП [2] країни. Як свідчать дані, наведені в табл. 1 [4], акціонерний капітал найбільш розвинений в США та Великобританії, тоді як в Україні ця цифра поки що незначна [4].

Таблиця 1

Співвідношення капіталізації лістингових компаній до ВВП у 2009-2012 роках, %

Країна		2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
БРІК	США	108,5	108,9	104,3	114,9
	Бразилія	72	72,1	49,6	54,6
	Росія	70,5	67,5	42,9	43,4
	Індія	86,6	95,9	54,9	68,6
	Китай	100,3	80,3	46,3	44,9
Європа	Франція	75,3	75,6	56,6	69,8
	Німеччина	39,3	43,5	32,9	43,4
	Італія	15	15,6	19,7	23,8
	Великобританія	128,1	137,7	118,7	122,2
	Польща	31,4	40,5	29,9	36,3
СНД	Вірменія	1,6	0,3	0,4	1,3
	Казахстан	50	41	23	11,5
	Україна	12,6	15,9	13,7	19,7

Важливим показником для характеристики стану фондового ринку є кількість лістингових цінних паперів. З кожним роком цей показник збільшується, зокрема, зростає як загальна кількість випусків цінних паперів в обігу, так і кількість цінних паперів, які внесено у біржові реєстри організаторів торгівлі за I-им та II-им рівнями лістингу (табл. 2) [4].

Таблиця 2

Оцінка випущених цінних паперів, які допущено до торгів на фондових біржах, шт.

Кількість випусків цінних паперів, які допущено до торгів на фондових біржах	Станом на 31.12.2009 р.	Станом на 31.12.2010 р.	Станом на 31.12.2011 р.	Станом на 31.12.2012 р.	Станом на 31.12.2013 р.
Усього	1472	1520	2196	2963	3517
I рівень лістингу	16	146	194	274	377
II рівень лістингу	274	247	318	407	497
Позалістингові	1182	1127	1684	2282	2643

Так, зростання кількості цінних паперів, що пройшли процедуру лістингу, свідчить про підвищення інвестиційної привабливості, поліпшення фінансово-господарського стану підприємств та ліквідність біржового ринку в цілому [4].

На кінець 2013 року найбільша кількість цінних паперів, які перебувають в обігу на фондових біржах, була розміщена на «ПФТС» (43,65 %), «Перспективі» (17,97 %) та «Українській біржі» (15,84 %) [4].

Вартим уваги є і те, що показник обсягу залучених інвестицій в економіку України через інструменти фондового ринку, який за результатами 2013 року склав 106,70 млрд. грн., перевищив показник обсягу залучених довгострокових кредитів (85,26 млрд. грн.) [4].

Пріоритетним завданням ринку цінних паперів виступає забезпечення умов для залучення інвестицій компаніями, доступ цих підприємств до більш дешевого, порівняно з іншими джерелами, капіталу. Зокрема, залучення інвестицій у цінні папери відбувається шляхом придбання цінних паперів у процесі їх емісії. Так, акції та облігації є найефективнішим джерелом отримання додаткових фінансових ресурсів для фінансування поточної господарської діяльності, довгострокових проектів підприємств і самої держави [4].

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» (від 23.02.2006 р. № 3480-IV): [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
2. Державна служба статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: Відомості про фондовий ринок України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/fund/info>
4. Річний звіт НКЦПФР 2013: Рух ринку цінних паперів України до світових стандартів задля економічного зростання держави. – К., 2014. – с. 90. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://smida.gov.ua/docs/nssmc_2013.pdf

Черній Ігор

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

DOLCE VITA УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Український ринок кондитерських виробів завершив етап свого формування і знаходиться в стані жорсткої конкурентної протидії: з одного боку, передові компанії